

CARTA DE LA WASHINGTON PENTRU SALVGARDAREA ORAȘELOR ISTORICE, ICOMOS, 1987

Adunarea generală a ICOMOS, reunită la Washington în octombrie 1987, a ratificat Carta sus-numită. Acest document, ce cuprinde o serie de principii și obiective formulate pe baza unei concepții internaționale actualizate asupra conservării și restaurării, propune aplicarea respectivelor principii la relațiile socio-economice și culturale ale fiecărei țări în parte, cu colaborarea specialiștilor tehnici ce activează în orașele istorice și a organismelor guvernamentale și locale responsabile de amenajarea teritoriului.

„Preambul și definiții”

Toate orașele lumii, atât cele rezultate dintr-o dezvoltare mai mult sau mai puțin spontană, cât și cele proiectate, sunt expresiile materiale ale diversității societății de-a lungul istoriei și toate sunt, din acest motiv, istorice.

Mai precis, prezenta Cartă se referă la orașele, mari sau mici, și centrele sau cartierele istorice, cu mediul lor natural sau construit, care exprimă, dincolo de calitatea lor de document istoric, valori particulare de civilizație urbană tradițională. În prezent acestea sunt amenințate de degradare, destructurare sau, mai bine spus, distrugere, sub efectul unui mod de urbanizare născut în epoca industrială și care privește astăzi, pe plan universal, toate societățile.

În fața acestei situații, deseori dramatică, ce provoacă pierderi ireparabile cu caracter cultural, social și economic, Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor (ICOMOS) a considerat necesară redactarea unei „Carte internaționale pentru salvagardarea orașelor istorice”.

Acest nou text, ce completează „Carta internațională a conservării și restaurării monumentelor și siturilor” (Veneția 1964), definește principiile și obiectivele, metodele și instrumentele apte să protejeze calitatea orașelor istorice, să favorizeze armonia vieții individuale și sociale și să perpetueze ansamblul bunurilor chiar modeste ce constituie memoria umanității.

Ca și în textul Recomandării UNESCO privind „salvagardarea ansamblurilor istorice sau tradiționale și a rolului lor în viața contemporană” (Varșovia-Nairobi, 1976) ca și în alte instrumente internaționale, se înțelege aici prin „salvagardarea orașelor istorice” ansamblul măsurilor necesare atât pentru protecția, conservarea și restaurarea acestora, cât și pentru dezvoltarea lor coerentă și adaptarea lor armonioasă la viața contemporană.

Principii obiective

1) Pentru a fi eficientă, salvagardarea orașelor și cartierelor istorice trebuie să facă parte integrantă dintr-o politică coerentă de dezvoltare economică și socială, și să fie luată în considerare în planurile de amenajare a teritoriului și urbanism, la toate nivelurile.

2) Valorile ce trebuie prezervate sunt caracterul istoric al orașului și ansamblul elementelor materiale și spirituale care îi definesc imaginea, în particular:

- a) forma urbană definită de trama stradală și de subdivizarea arilor urbane;
- b) relațiile între diversele spații urbane: spații construite, spații libere, spații verzi;
- c) forma și aspectul clădirilor (interior și exterior), așa cum sunt definite de structura, volumul, stilul, scara, materialele, culoarea și decorația lor;
- d) relațiile orașului cu contextul său natural sau creat de om;
- e) diversele vocații dobândite de oraș în cursul istoriei sale;

Orice atentat la aceste valori este de natură să compromită autenticitatea orașului istoric.

3) Participarea și implicarea locuitorilor orașului sunt indispensabile pentru succesul acțiunilor de salvagardare. Ca atare, trebuie căutate în orice împrejurare și stimulate prin necesara conștientizare a tuturor generațiilor. Nu trebuie uitat niciodată faptul că salvagardarea orașelor și cartierelor istorice privește în primul rând locuitorii acestora.

4) Intervențiile asupra unui cartier sau oraș istoric trebuie realizate cu prudență, metodă și rigoare, evitând orice dogmatism și ținând cont de problemele specifice fiecărui caz în parte.

Metode și instrumente

5) Planificarea salvagardării orașelor și cartierelor istorice trebuie să fie precedată de studii pluridisciplinare. Planul de salvagardare trebuie să cuprindă o analiză a datelor, în special arheologice, istorice, arhitecturale, tehnice, sociologice și economice, și trebuie să definească principalele orientări și modalitățile de acțiune la nivel juridic, administrativ și financiar. Acesta trebuie să tindă către definirea unei integrări armonioase a cartierelor istorice în ansamblul orașului.

Planul de salvagardare trebuie să identifice clădirile sau grupurile de clădiri de protejat în mod special, de conservat în anumite condiții, și cele de demolat în circumstanțe excepționale. Înainte de orice intervenție, starea existentă va fi riguros analizată. Planul trebuie să primească adeziunea locuitorilor.

6) În așteptarea adoptării unui plan de salvagardare, acțiunile necesare pentru conservare trebuie să se bazeze pe principiile și metodele prezentei Carte și ale Cartei de la Veneția.

7) Conservarea orașelor și cartierelor istorice implică o activitate de întreținere permanentă a construitului.

8) Funcțiunile noi și rețelele de infrastructură cerute de orașul contemporan trebuie adaptate la specificul orașului istoric.

9) Ameliorarea calității locuirii trebuie să constituie unul din obiectivele fundamentale ale salvagărdării.

10) În cazul în care apare necesară efectuarea unor transformări de clădiri sau construirea unor clădiri noi, orice completare va respecta organizarea spațială existentă, îndeosebi subdivizarea arilor urbane și scara acesteia, așa cum impune calitatea și valoarea de ansamblu a construcțiilor existente. Cu condiția să nu dăuneze armoniei ansamblului, introducerea de elemente cu caracter contemporan poate contribui la îmbogățirea acestei valori.

11) Este important a contribui la o mai bună cunoaștere a trecutului orașelor istorice, favorizând

cercetările de arheologie urbană și prezentarea adecvată a descoperirilor, fără a dăuna organizării generale a țesutului urban.

12) Circulația vehiculelor trebuie strict reglementată în interiorul cartierelor istorice; zonele de parcare trebuie astfel organizate încât să nu degradeze aspectul acestora și calitatea mediului.

13) Marile rețele de autostrăzi, prevăzute în cadrul amenajării teritoriului, nu trebuie să pătrundă în interiorul orașelor istorice, ci doar să faciliteze traficul de aproape de aceste orașe și să permită un acces ușor.

14) Trebuie luate măsuri preventive contra catastrofelor naturale și a oricărui factori nocivi (îndeosebi poluarea și vibrațiile) în favoarea orașelor istorice, pentru a asigura atât salvagardarea patrimoniului lor, cât și siguranța și confortul locuitorilor lor. Mijloacele utilizate pentru prevenirea sau repararea efectelor calamităților trebuie să fie adaptate caracterului specific al bunurilor de salvagardat.

15) Cu scopul asigurării participării și implicării locuitorilor, trebuie desfășurată o activitate de informare generală care să înceapă de la vârsta școlară. Trebuie favorizate acțiunile asociațiilor de salvagardare și trebuie luate măsuri financiare care să faciliteze conservarea și restaurarea construitului.

16) Salvagardarea presupune organizarea unor forme de calificare specializată pentru toate profesiile implicate».

Traducere RODICA CRIȘAN